

1. Obiekt

71 ZAŁOŻENIE FOLWARCZNE Z REZYDENCJĄ

2. Czas powstania

od XVI wieku
do XIX wieku

3. Miejscowość

CZECHOWICE - DZIEDZICE

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

NR 1

NR 2

NR 3

4. Adres

Czechowice-Dziedzice
ul. Kopernika 52
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo katowickie
miasto Czechowice-Dziedzice
gmina

5. Poprzednie nazwy miejscowości

Hotowice , Czechowitz ,
Czechowice

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo katowickie

powiat bielsko - bialski

8. Właściciel i jego adres

PGR Leszczyny ul. Parkowa
Ośrodek Rolniczy Szkolenia
Kadrowego , Czechowice
ul. Zamkowa 2.

9. Użytkownik i jego adres

PGR Leszczyny ul. Parkowa 2 ;
Ośrodek Rolniczy Szkolenia
Kadrowego , Czechowice
ul. Zamkowa 2.

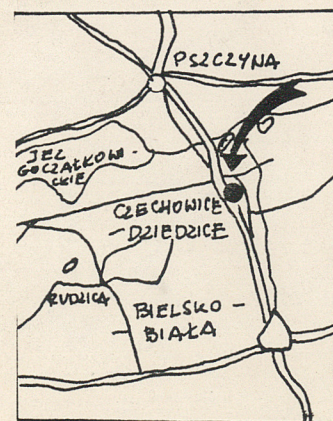
10. Rejestr zabytków:

patoc i pink - 28 22.01.1960

Nr 1216/75 data 18.12.

1975 r.

ORIENTACJA

SKALA 1:500.000

ZESPOŁ FOLWARCZNY
Z REZYDENCJA

Pierwszymi właścicielami Czechowic była rycerska rodzina Czelów pochodząca z Cieszyna. Pierwsza wzmianka o Mikołaju Czele pochodzi z 1430 roku. Czelowie byli właścicielami Czechowic XIII - XVI wieku. Zamieszkiwali w zamku drewnianym na cokole z kamienia rzeźbionego. W 1535 roku następny właściciel hrabia Mikołaj Wilczek przebudowuje zamek, uzupełniając go cegłą. Zakłada browar, który w XIX wieku zamienia się na gorzelnię. Właścicielami majątku stawali się kolejno Zofia Ociska, rodzina Sokołowskich, rodzina Zborowskich. W latach 1675 - 1765 znalazł się w rękach czeskiej szlachty z okolic Gliwic - Kotulińskich. Franciszek Kotuliński nadał założeniu obecny kształt, a także rozpoczął budowę pałacu, po ukończeniu którego stary zamek zamienił na spichlerz. Następny właściciel Czechowic szlachcic polski pochodzenia francuskiego Andrzej Renard dokonał uzupełnień w wystroju wnętrza pałacu oraz wszystkich jego elewacji, a także wybudował oficyny pałacowe i ozdobne bramki w murze pomiędzy pałacem, a oficynami. Do dzisiaj na tym panonie elewacji frontowej

Z E S P O Ł F O L W A R C Z N Y zlokalizowany w południowym krańcu Czechowic (tzw. Czechowice Górne) w pobliżu drogi szybkiego ruchu Katowice - Bielsko. Usytuowany na terenie opadającym ze wschodu na zachód, w kierunku stawów i rzeczki Czechówki. W najwyższym punkcie umieszczono pałac. Zespół sprzężony jest z kościołem św. Katarzyny w jeden układ. Dominantą jest pałac flankowany od północnego - wschodu i od południowego - zachodu oficynami (15 i 19). Od strony południowo - wschodniej rozciąga się park, założony na rzucie prostokąta. W parku trzy aleje, w głębi na południowy - zachód znajdowała się romantyczna grotta. W południowym narożniku znajdował się budynek ogrodnika (17). Na północny - wschód przy murze zlokalizowano budynek kręgielni (16). Przed frontem pałacu rozciąga się półkolisty klomb, flankowany dwoma rzędami lip ciętych kandelabrowo. Klomb kończy się skarpą wygiętą w łuk. Park otoczony jest murem z cegły z zachowanymi trzema bramkami. Dwie z nich znajdują się na przedłużeniu frontowej elewacji pałacu, a trzecia zamyka wjazd od strony południowo - zachodniej. Zabudowania folwarczne tworzą trzy podwórza gospodarcze: zlokalizowane na przeciw pałacu (na północny - zachód), założone na planie zbliżonym do kwadratu. Od strony południowo - zachodniej usytuowano budynki zarządkówki (7) i budynek mieszkalny (8). Od strony północno - zachodniej czworak II (9) i budynek gorzelni (11) bezpośrednio za nim znajduje się palarnia wódki (10) i magazyn zboża (14). Od północnego - wschodu podwórze zamknięte budynkiem spichlerza (12) oraz dwoma nowymi budynkami, które zasłaniają ruinę zamku (13). Przez podwórze biegnie ukośnie droga, prowadząca na groblę. Pośrodku wybudowany nowy budynek mieszkalny. Podwórze drugie znajduje się na zachód od pałacu. Założone na planie prostokąta. Zamknięte z dwóch stron. Od strony wschodniej stodoła (4) i od zachodu stodoła (5). Od strony południowo - zachodniej podwórze przechodzi w las graniczący z drogą szybkiego ruchu. Od strony północno - wschodniej fragment ogrodzenia ze współczesną bramą, z przylegającym doń czworakiem I (6). Równolegle biegnie do stodoły (4) ulica Kopernika. Po jej południowo - wschodniej stronie zlokalizowano budynki stajni (3) i obory (2) tworzących trzecie podwórze, pośrodku którego znajduje się gnojownik. Na północ od budynku obory znajduje się budynek wagi (18). Zieleń wysoka występuje głównie wokół pałacu, od którego na północ do kościoła prowadzi aleja lipowa, po drugiej stronie ulica Kopernika, II aleja taka sama. Wzdłuż muru od strony wschodniej wiedzie aleja kasztanowa.

14. Kubatura

w kartach szczegółowych

15. Powierzchnia użytkowa

w kartach szczegółowych

13,6 ha

16. Przeznaczenie pierwotne

17. Użytkowanie obecne

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

remont palacu

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

obiekt zaniedbany, bud. wymagającą remontu,

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Wkł. arch. do ZTE

autor - inż. M. Czekeruk IPP-2 , Biuro Projektów PKZ-
oddział w Krakowie.

miejsce przechowywania - WOBiDZ Katowice

22. Bibliografia

1. Eugeniusz Kopeć - Kalendarz beskidzki 1974 ,
artykuł pt. " Feudalni panowie Czechowic "
2. Gesichte der Gemeinde Tshechowitz - autor
nieznany .

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Informacje uzyskano od pana [REDACTED] zamieszkałego
obecnie w Czechowicach - plenipotentą ostatnich właścicieli
- rodziny [REDACTED] .

25. Opracował

tekst Irena Winder , Ewa Strut

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Irena Winder , Martyna Kisielewicz

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Martyna Kisielewicz , Ewa Strut

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów Muzeum Narodowe Rolnictwa Szreniawa

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
CZECHOWICE - DZIEDZICE	ZAŁOŻENIE FOLWARCZNE	Ciąg dalszy punktu 12 i 13 , zdjęcia fotograficzne

Ciąg dalszy punktu nr 12 (AUTORZY) :

pałacu widnieje umieszczony tam herb hrabiego Renarda .
W 1771 roku budynki folwarku otrzymały numery - czworaki , browar , mieszkanie pracowników browaru .
Stajnie , stodoły , budynek na powozy pozostały bez numerów .
W latach 1874 - 1945 właścicielami majątku stali się bielscy fabrykanci , Austriacy - Zipserowie .
Im należy przypisać założenie nowych budynków dworskich (zarządówka) i przebudowy starych (stajnia , czwo -
raki) .
Przed 1939 rokiem do ryzalitu w elewacji ogrodowej pałacu dobudowano oszkloną werandę .
Po 1945 roku przebudowano pałacowe wnętrze , piwnice zamieniono na sanitariaty .
Obecnie w pałacu znajduje się Szkoła Rolnicza i Ośrodek Rolniczy Szkolenia Kadr .
Styl pałacu rokokowy o wpływach sasko - francuskich .
Powstał wraz z całym założeniem parkowym w pierwszej połowie XVIII wieku . Autor projektu nieznany .
Pierwotnie w formie 4 kwater i aleją na osi prowadzącą do lasu .
Być może zachowana do dziś aleja wokół parku i stawy powstały wraz z całym założeniem parkowym .
W 1836 park zamieniono na ogród romantyczny .
Po 1945 roku część ogrodu zabrano pod uprawy , zasypano romantyczną grotę .
W narożniku północno - wschodnim zlikwidowano budowlę ogrodową , sadzawkę Neptuna zasypano i zamieniono w
kwietnik . Całość założenia barokowa , typu " Entre cour et jardin " .

Ciąg dalszy punktu 13 (OPIS) :

Zadrzewione są również skarpy nad stawami , głównie akacje , dęby , jesiony i kasztanowce .
Podłoga urbanistyczna opadająca , zróżnicowana : przed pałacem trawnik i parter kwiatowy , niżej na
podwórzach klepisko .
Założenie zamknięte podłogą wody złożoną z trzech stawów .

Wkładkę założył: EWA STRUT
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR SZRENIAWA

NR 4

NR 5

NR 6

NR 8

NR 7

NR 9

1. Miejscowość

CZECHOWICE - DZIEDZICE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZAŁOŻENIE FOLWARCZNE

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia fotograficzne , spis fotografii

NR 11

NR 12

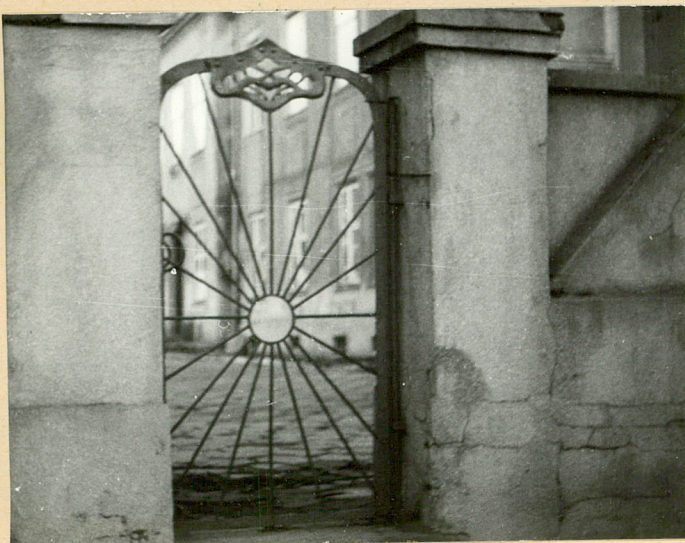
NR 14

NR 15

NR 10

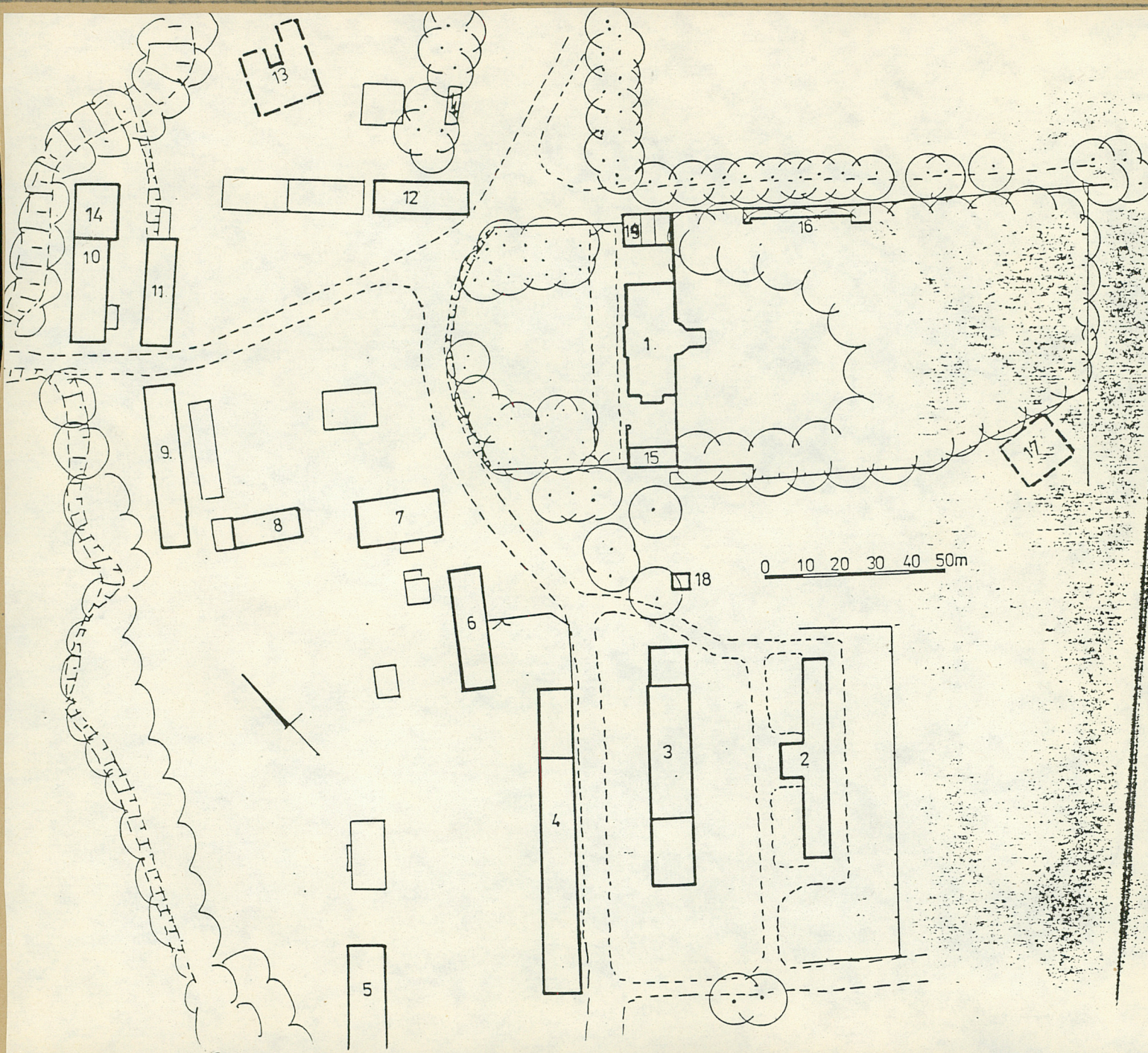

NR 13

1. Elewacja frontowa pałacu
2. Elewacja ogrodowa pałacu
3. Elewacja północno - wschodnia pałacu
4. Tynparon z herbem
5. Główne wejście do pałacu
6. Boczne wejście do pałacu
7. Oficyna północno - wschodnia
8. Brama od strony północno - wschodniej
9. Brama od strony południowo - zachodniej
10. Furtka boczna
11. Budynek wagi
12. Droga na folwark
13. Widok na stajnię i oborę
14. Aleja grabowa w parku
15. Kręgielnia w parku
16. Aleja lipowa prowadząca na północ

L E G E N D A

1. Pałac
2. Obora
3. Stajnia
4. Stodoła
5. Stodoła słusornia
6. Czworak I
7. Zarządówka
8. Budynek mieszkalny
9. Czworak II
10. Gorzelnia ob. warsztaty
11. Budynek gorzelnika
12. Spichlerz ob. warsztaty
13. Zamek ob. ruina
14. Magazyn zboża ob. warsztaty
15. Oficyna południowo - zachodnia
16. Kręgielnia
17. Dom ogrodnika
18. Budynek wagi
19. Oficyna północno - wschodnia